PG AS S4-02 (DSC)

দুবছৰীয়া স্নাতকোত্তৰ পাঠ্যক্ৰম

(চি.বি.চি.এচ., এন. ই. পি. ২০২০ অনুসৰি)

চতুৰ্থ ষাণ্মাসিক

তুলনামূলক সাহিত্যতত্ত্ব আৰু ভাৰতীয় সাহিত্য

অসমীয়া

পদ্মনাথ গোহাঞিবৰুৱা মানৱিকী বিদ্যা অধ্যয়ন সত্ৰ

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

বিষয় বিশেষজ্ঞ মণ্ডলী

ড° দীপ্তি ফুকন পাটগিৰি, প্ৰাধ্যাপক (অৱসৰপ্ৰাপ্ত), অসমীয়া বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
ড° উপেন ৰাভা হাকাচাম, প্ৰাধ্যাপক, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
ড° বিমল মজুমদাৰ, প্ৰাধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

পাঠ্যক্ৰম সমন্বয়ৰক্ষী ঃ **ড° নিভা ৰাণী ফুকন,** সহযোগী অধ্যাপক, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

পাঠ্যবিষয়ৰ সমন্বয়ৰক্ষী ঃ **ড° প্ৰাণজিৎ বৰা,** প্ৰাধ্যাপক, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়
ড° নিভা ৰাণী ফুকন, সহযোগী অধ্যাপক, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়
ড° সঞ্জীৱ বৰা, সহকাৰী অধ্যাপক, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্ৰস্তুতি গোটৰ সদস্য

অধ্যায়	*অৱিহণা যোগাইছে*
১ আৰু ৩	**ড° নয়নমণি বৰুৱা,** পূব কামৰূপ মহাবিদ্যালয়
২ আৰু ৭	**অৰ্ণৱ শৰ্মা,** এছ বি দেওৰা মহাবিদ্যালয়
৪ আৰু ৮	**ড° ৰুণমণি বৰা ফুকন,** চন্দ্রপুৰ মহাবিদ্যালয়
৫	**ৰূপাঞ্জলী চেতিয়া, গৱেষক,** কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়
৬	**ড° নিভা ৰাণী ফুকন,** কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়
৯	**ৰেৱত মহন্ত,** চৰকাৰী আদর্শ মহাবিদ্যালয়, কাজিৰঙা
১০	**উৎপলা দাস,** বি. বৰুৱা মহাবিদ্যালয়, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়
১১ আৰু ১২	**ড° তাৰিণীকান্ত হালৈ,** উত্তৰ গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়
১৩ আৰু ১৪	**পৰিণীতা গোস্বামী,** গৱেষক, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

সম্পাদনা ঃ

বিষয়বস্তু আৰু ভাষা সম্পাদনা	ঃ	**ড° প্ৰফুল্ল কুমাৰ নাথ,** গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ঃ ১, ৩, ৪, ৫, ৬, ৮, ১০, ১১ আৰু ১২) **ডঃ নিভা ৰাণী ফুকন,** কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ঃ ২, ৭, ৯, ১৩ আৰু ১৪)
সম্পাদনা সহযোগী	ঃ	**ড° সঞ্জীৱ বৰা,** কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ঃ ১,২, ৩, ৪, ৫, ৬, ৭, ৮, ৯, ১০, ১১, ১২, ১৩ আৰু ১৪)
গাঁথনিক সম্পাদনা	ঃ	**ড° নিভা ৰাণী ফুকন,** কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ মে', ২০২৫

This Self Learning Material (SLM) of the Krishna Kanta Handiqui State Open University is made available under a Creative Commons Attribution-Non Commercial-Share Alike4.0 License (international):http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/ For the avoidance of doubt, by applying this license KKHSOU does not waive any privileges or immunities from claims that it may be entitled to assert, nor does KKHSOU submit to the jurisdiction, courts, legal processes or laws of any jurisdiction.

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ হৈ পঞ্জীয়কৰ দ্বাৰা মুদ্রিত আৰু প্ৰকাশিত।

মুখ্য কাৰ্যালয় ঃ পাটগাঁও, ৰাণী গেট, গুৱাহাটী-৭৮১ ০১৭

নগৰ কাৰ্যালয় ঃ ৰেচম নগৰ, খানাপাৰা, গুৱাহাটী-৭৮১ ০২২; Web : www.kkhsou.ac.in

পাঠ্যবিষয়ৰ পৰিচয় ঃ তুলনামূলক সাহিত্যতত্ত্ব আৰু ভাৰতীয় সাহিত্য

এইখন স্নাতকোত্তৰ অসমীয়া পাঠ্যক্ৰমৰ চতুৰ্থ ষাণ্মাসিকৰ দ্বিতীয় বুনিয়াদী পাঠ্যবিষয়। 'তুলনামূলক সাহিত্যতত্ত্ব আৰু ভাৰতীয় সাহিত্য' শিৰোনামৰ এই পাঠ্যবিষয় চতুৰ্থ ষাণ্মাসিকৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে আগবঢ়োৱা পাঠ্যবিষয়। সাম্প্ৰতিক সময়ত তুলনামূলক সাহিত্য অধ্যয়ন বিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰত বিশেষ গুৰুত্ব লাভ কৰা বিষয় হিচাপে পৰিগণিত হ'ব ধৰিছে। এই বিদ্যায়তনিক বিষয়টোৰ পদ্ধতিগত চৰ্চা পাশ্চাত্যতে পোনপ্ৰথমে হৈছিল যদিও এতিয়া ভাৰতীয় সাহিত্যৰ অধ্যয়ন ক্ষেত্ৰতো এই বিষয়টোৱে প্ৰাধান্য লাভ কৰিব ধৰিছে। এই পাঠ্যবিষয়ত আমি তুলনামূলক সাহিত্যতত্ত্বৰ পৰিচয় প্ৰদানৰ লগতে ভাৰতীয় সাহিত্যৰ পৰিপ্ৰেক্ষাত এই বিশেষ অধ্যয়নে কি ৰূপ পৰিগ্ৰহ কৰিছে, তাৰ বিকাশযোগ্য দিশ ইত্যাদিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিম।

পাঠ্যবিষয়ত সৰ্বমুঠ চৈধ্যটা অধ্যায় অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। পাঠ্যবিষয়ৰ প্ৰথম অধ্যায়টো হৈছে 'তুলনামূলক সাহিত্য ঃ তত্ত্ব আৰু পৰিচয়'। এই পৰিচয়মূলক অধ্যায়তে তুলনামূলক সাহিত্যতত্ত্বৰ উদ্ভৱ, বিকাশ আৰু অধ্যয়ন পদ্ধতিৰ বিষয়ে সম্যক ধাৰণা আগবঢ়োৱা হৈছে। দ্বিতীয় অধ্যায়ৰ শিৰোনাম 'তুলনামূলক সাহিত্যতত্ত্বৰ প্ৰায়োগিক কৌশল'। ইয়াত তুলনামূলক সাহিত্য অধ্যয়নৰ বিভিন্ন কৌশল সম্পৰ্কে মনোজ্ঞ আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে। তৃতীয় অধ্যায় 'ভাৰতীয় সাহিত্য ঃ অভিধা আৰু বিষয় পৰিচিতি'ত ভাৰতীয় সাহিত্যৰ ধাৰণা, পৰিচয়, ভাৰতীয় সাহিত্যৰ ভাৰতীয়তা, ভাৰতীয় সাহিত্যত ৰাষ্ট্ৰীয় ভাবনা আৰু সংহতি আদি মহত্বপূৰ্ণ বিষয়সমূহৰ আলোচনা পঢ়িবলৈ পাব। চতুৰ্থ অধ্যায়ৰ শিৰোনাম 'তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্যৰ প্ৰয়োজনীয়তা'। শিৰোনামটোৰ পৰাই এইটো ধাৰণা কৰিব পাৰি এই বিশেষ অধ্যায়টোত কোনবোৰ দিশত আলোকপাত কৰা হৈছে। লগতে তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্যৰ মাজেদি কি দৰে ৰাষ্ট্ৰীয় ঐক্য আৰু সংহতি সাধন হয় তাৰো লেখ আগবঢ়োৱা হৈছে। পঞ্চম আৰু ষষ্ঠ অধ্যায় কবিতাকেন্দ্ৰিক ক্ৰমে— 'কবিতাৰ তুলনামূলক বিচাৰ' আৰু 'নিৰ্বাচিত কবিতা (নলিনীবালা দেৱীৰ *শেষ অৰ্ঘ্য* আৰু ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ *সোনাৰ তৰী*)'। ইয়াৰ ভিতৰত পঞ্চম অধ্যায়টোত কবিতাৰ তুলনামূলক অধ্যয়নৰ লগত জড়িত বিভিন্ন বিষয় সাঙুৰি লোৱা হৈছে। ইয়াত বস্তুতাত্ত্বিক দিশ, মটিফ, ৰচনাশৈলী, প্ৰভাৱ, বৰ্তনযোগ্যতা আদি বিবিধ বিষয়ৰ আলোচনা অন্তৰ্ভুক্ত হৈছে। ভাৰতীয় কবিতাত উপনিষদীয় চিন্তাৰ প্ৰতিফলন আৰু নলিনীবালা দেৱী তথা ৰবীন্দ্ৰনাথৰ কবিতাও সেই একে চিন্তাই যি মহিমামণ্ডিত ৰূপ লাভ কৰিছিল— তাৰো লেখ পাব। সপ্তম অধ্যায়ৰ শীৰ্ষক 'উপন্যাসৰ তুলনামূলক বিচাৰ'। ইয়াত মূল বিষয়ৰ লগতে উপন্যাসত প্ৰতিফলিত হোৱা ভাৰতীয়তাবোধ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় ঐক্যৰ ভাৱনাৰ বিষয়েও আলোচনা পঢ়িবলৈ পাব। অষ্টম অধ্যায় 'নিৰ্বাচিত উপন্যাস (*পদ্মা নদীৰ মাঝি* আৰু *ইপাৰৰ ঘৰ সিপাৰৰ ঘৰ*)'ৰ মাজেদি উপন্যাসৰ তুলনামূলক আলোচনা কৰা হৈছে। দুয়োখন নদীকেন্দ্ৰিক আঞ্চলিক উপন্যাসৰ মাজেদি জনজীৱন আৰু ব্যক্তি জীৱনৰ বৰ্ণাঢ্য ৰূপ চিত্ৰিত হৈছে। নৱম অধ্যায় হৈছে 'গল্পৰ তুলনামূলক পৰিচয়'। ইয়াত গল্পৰ সামগ্ৰীক দিশসমূহৰ লগতে ভাৰতীয় চুটিগল্পত ভাৰতীয় জীৱনৰ প্ৰতিফলন কি দৰে ঘটিছে তাৰ আভাস পাব। দশম অধ্যায়ৰ শিৰোনাম 'নিৰ্বাচিত গল্প *(ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ কাবুলিৱালা* আৰু *চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ যীশুখ্ৰীষ্টৰ ছবি)'* ৰ মাজেদি বাংলা গল্পকাৰ ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ আৰু অসমীয়া গল্পকাৰ চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ গল্পত কি দৰে সাৰ্বজনীন মানৱীয় দৃষ্টিভঙ্গী প্ৰকাশ পাইছে তাৰ লেখ পাব। পাঠ্যবিষয়ৰ একাদশ আৰু দ্বাদশ অধ্যায় নাটককেন্দ্ৰিক। একাদশ অধ্যায় 'নাটকৰ তুলনামূলক বিচাৰ'ত নাটকৰ প্ৰকাৰগত অধ্যয়নত আলোকপাত কৰা হৈছে। সেইদৰে এই অধ্যায়টোত অসমীয়া আধুনিক নাটকৰ বিবৰ্তন, নাটকৰ শৈক্ষিক দিশ, নাটক আৰু অভিনয়ৰ অভ্যন্তৰীণ সম্পৰ্ক ইত্যাদি দিশ সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। দ্বাদশ অধ্যায়ৰ শিৰোনাম 'নিৰ্বাচিত নাটক *(মহাৰাজা* আৰু *নাগমণ্ডল)'* ইয়াত সতীশচন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্যৰ নাটক *মহাৰাজা* আৰু গিৰীশ কাৰ্ণাডৰ নাটক *নাগমণ্ডলৰ* তুলনামূলক আলোচনা পঢ়িবলৈ পাব। সেই আলোচনাত নাটক দুখনৰ আংগিক, কলা-কৌশল আৰু উপস্থাপন শৈলীৰ তুলনামূলক আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে। ত্ৰয়োদশ আৰু চতুৰ্দশ অধ্যায়

কেইটাৰ শিৰোনাম ক্ৰমে ‘গীতৰ তুলনামূলক বিচাৰ’ আৰু ‘নজৰুল আৰু জ্যোতিপ্ৰসাদৰ গীতৰ তুলনামূলক অধ্যয়ন’। ইয়াৰে প্ৰথমটোত গীতৰ বিষয়ে সামগ্ৰীক আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে। পিছৰটোত অৰ্থাৎ চতুৰ্দশ অধ্যায়টোত বিশেষভাৱে নজৰুল আৰু জ্যোতিপ্ৰসাদৰ গীতৰ ভালেকেইটা তাৎপৰ্যপূৰ্ণ দিশ সামৰাকৈ তুলনামূলক আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে। এইদৰে এই বিশেষ পাঠ্যবিষয়ত সাহিত্যৰ বিভিন্ন ভাগসমূহত কি দৰে তুলনাৰ আধাৰত বিভিন্ন আঞ্চলিক সাহিত্যৰ পাঠসমূহ বিচাৰ-বিশ্লেষণ কৰা হয় তাৰ লেখ লাভ কৰিব।

এই পাঠ্যবিষয়খন অধ্যয়ন কৰোঁতে মূল পাঠৰ সোঁ তথা বাওঁফালে কিছুমান আয়তাকাৰ বাকচ লক্ষ্য কৰিব। এইবোৰত মূল পাঠত থকা নতুন শব্দ আৰু পৰিভাষাসমূহৰ অৰ্থ সন্নিৱিষ্ট হৈছে। সেইদৰে— ‘জানি থোৱা ভাল’ বাকচবোৰত মূল পাঠৰ সৈতে জড়িত কিছু গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্যৰ সম্ভেদ আছে। প্ৰতিটো অধ্যায়ত থকা ‘চিন্তা-চৰ্চা কৰক’সমূহে অধ্যয়ন অধিক সক্ৰিয় আৰু ফলপ্ৰসূ হোৱাত সহায় কৰিব। আকৌ, ‘অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ’যোগে আগবঢ়োৱা প্ৰশ্নাৱলীয়ে অধ্যয়নৰ অগ্ৰগতি সম্পৰ্কে স্ব-পৰীক্ষণৰ সুবিধা দিব। উক্ত প্ৰশ্নাৱলীৰ উত্তৰসমূহৰ ৰূপৰেখা ‘অগ্ৰগতিৰ খতিয়ান’ত সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। তাৰ সহায়েৰে আপুনি প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰসমূহ লিখিবলৈ যত্ন কৰিলে অধিক লাভদায়ক হ’ব। অধ্যায়টিত আলোচিত বিভিন্ন ধাৰণাসমূহৰ বিষয়ে বিস্তৃত অধ্যয়নৰ বাবে ‘অধিক জানিবলৈ’ শিতানত উল্লেখ থকা গ্ৰন্থসমূহ সাৰথিস্বৰূপ। অধ্যায়বোৰৰ শেষত ‘আৰ্হি প্ৰশ্ন’ হিচাপে কেইটিমান প্ৰশ্নৰ আৰ্হিও তুলি দিয়া হৈছে। শেষৰ অধ্যায়টিৰ পাছত কেইখনমান ‘প্ৰসঙ্গ পুথি’ৰ নাম উল্লেখ কৰা হৈছে। সেই কেইখন পুথিৰ সহায়েৰেই মূলতঃ এই পাঠ্যবিষয়ত উল্লেখ থকা অধ্যায়সমূহ প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। আপুনি বিশদভাৱে কোনো বিষয় জানিবলৈ হ’লে সেই কেইখন অধ্যয়ন কৰিব পাৰিব।

বিষয়সূচী

পৃষ্ঠা নং

অধ্যায় ১ ঃ **তুলনামূলক সাহিত্য ঃ তত্ত্ব আৰু পৰিচয়** ৭-১৯

তুলনামূলক সাহিত্যৰ পৰিচয়; তুলনামূলক সাহিত্যৰ উৎপত্তি আৰু বিকাশ; তুলনামূলক সাহিত্যৰ তাত্ত্বিক দিশ- অধ্যয়নৰ পদ্ধতি

অধ্যায় ২ ঃ **তুলনামূলক সাহিত্যৰ প্ৰায়োগিক কৌশল** ২০-২৭

বস্তুতাত্ত্বিক অধ্যয়ন; প্ৰকাৰ অধ্যয়ন; শৈলী অধ্যয়ন; প্ৰভাৱ অধ্যয়ন; ইতিহাসমূলক অধ্যয়ন

অধ্যায় ৩ ঃ **ভাৰতীয় সাহিত্য ঃ অভিধা আৰু বিষয় পৰিচিতি** ২৮-৪৬

ভাৰতীয় সাহিত্যৰ ধাৰণা; ভাৰতীয় সাহিত্যৰ পৰিচয়; ভাৰতীয় সাহিত্যৰ ভাৰতীয়তা; ভাৰতীয় সাহিত্য আৰু আঞ্চলিক সাহিত্য, ভাৰতীয় সাহিত্যত ৰাষ্ট্ৰীয় ভাৱনা আৰু সংহতি

অধ্যায় ৪ ঃ **তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্যৰ প্ৰয়োজনীয়তা** ৪৭-৫৮

তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্যৰ ধাৰণা; তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্যৰ পটভূমি; তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্য অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা; জাতীয় সংহতি আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় ঐক্যত তুলনামূলক সাহিত্যৰ ভূমিকা

অধ্যায় ৫ ঃ **কবিতাৰ তুলনামূলক বিচাৰ** ৫৯-৮২

সাহিত্যৰ প্ৰকাৰ হিচাপে কবিতাৰ বিচাৰ; ভাৰতীয় কবিতাৰ তুলনামূলক বিচাৰ; বস্তুতাত্ত্বিক মটিফ-ৰচনাশৈলী প্ৰভাৱ বৰ্তনযোগ্যতা (Sustainability); ভাৰতীয় কবিতাত উপনিষদীয় ঐতিহ্যৰ প্ৰতিফলন; ভাৰতীয় কবিতাত ৰাষ্ট্ৰীয় ঐক্য আৰু সংহতিৰ প্ৰতিফলন

অধ্যায় ৬ ঃ **নিৰ্বাচিত কবিতা (নলিনীবালা দেৱীৰ *শেষ অৰ্ঘ্য* আৰু ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ *সোনাৰ তৰী*)** ৮৩-৯৪

নলিনীবালা দেৱীৰ *শেষ অৰ্ঘ্য* ঃ কবিতাটোৰ মূল পাঠ, কবিতাটোৰ বিষয়বস্তু; ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ *সোনাৰ তৰী* ঃ কবিতাটোৰ মূল পাঠ, কবিতাটোৰ বিষয়বস্তু; *শেষ অৰ্ঘ্য* আৰু *সোনাৰ তৰীৰ সামগ্ৰিক অধ্যয়ন; কবিতা দুটাৰ মাজেদি ফুটি উঠা ভাৰতীয় জীৱনবোধ আৰু উপনিষদীয় ঐতিহ্যৰ প্ৰতিফলন*

অধ্যায় ৭ ঃ **উপন্যাসৰ তুলনামূলক বিচাৰ** ৯৫-১০৫

উপন্যাসৰ প্ৰকাৰগত অধ্যয়ন; ভাৰতীয় উপন্যাসৰ তুলনামূলক বিচাৰ; উপন্যাসৰ মাজেদি প্ৰতিফলিত ভাৰতীয়বোধ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় ঐক্যৰ ভাৱনা

অধ্যায় ৮ ঃ **নির্বাচিত উপন্যাস *(পদ্মা নদীৰ মাঝি* আৰু *ইপাৰৰ ঘৰ সিপাৰৰ ঘৰ)*** **১০৬-১২২**

নির্বাচিত উপন্যাস দুখনৰ ঔপন্যাসিকৰ পৰিচয়; নির্বাচিত উপন্যাসৰ বিষয়বস্তুৰ পৰিচয়; *পদ্মা নদীৰ মাঝি* উপন্যাসৰ মাজেদি প্রতিফলিত নদীকেন্দ্রিক আঞ্চলিক জীৱন চর্যাৰ প্রতিফলন, *ইপাৰৰ ঘৰ সিপাৰৰ ঘৰ* উপন্যাসৰ মাজেদি প্রতিফলিত নদীকেন্দ্রিক জীৱন চর্যাৰ প্রতিফলন; উপন্যাস দুখনৰ ৰচনাশৈলীৰ তুলনা; উপন্যাস দুখনত প্রতিফলিত নদী আৰু নৈপৰীয়া মানুহৰ সম্পর্ক।

অধ্যায় ৯ ঃ **গল্পৰ তুলনামূলক বিচাৰ** **১২৩-১৩৮**

গল্পৰ প্রকাৰগত অধ্যয়ন; গল্পৰ ৰচনাশৈলী; ভাৰতীয় চুটিগল্পৰ তুলনামূলক অধ্যয়ন; ভাৰতীয় চুটিগল্পত ভাৰতীয় জীৱনৰ প্রতিফলন; ভাৰতীয় চুটিগল্পত সার্বজনীন মানবীয় দৃষ্টিভঙ্গীৰ প্রতিফলন

অধ্যায় ১০ ঃ **'নির্বাচিত গল্প (ৰবীন্দ্রনাথ ঠাকুৰৰ *কাবুলিৱালা* আৰু চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ *যীশুখ্রীষ্টৰ ছবি)*** **১৩৯-১৫৫**

ৰবীন্দ্রনাথ ঠাকুৰৰ *কাবুলিৱালা* গল্পৰ সার্বজনীনতা; *যীশুখ্রীষ্টৰ ছবি* গল্পত সার্বজনীনতা; ৰবীন্দ্রনাথ ঠাকুৰ আৰু চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ গল্পৰ বিষয়গত সাদৃশ্য; সার্বজনীন মানৱীয় দৃষ্টিভংগীৰ প্রতিফলন

অধ্যায় ১১ ঃ **নাটকৰ তুলনামূলক বিচাৰ** **১৫৬-১৭৭**

নাটকৰ প্রকাৰগত অধ্যয়ন; লোকনাট, অংকীয়া নাট, আধুনিক নাটক, লোককলাধর্মী নাটক, অসমীয়া আধুনিক নাটকৰ বিৱর্তন; নাটকৰ শৈক্ষিক দিশ; নাটক আৰু অভিনয়ৰ অভ্যন্তৰীণ সম্পর্ক; নাটক আৰু পৰিৱেশ্য লোককলা; নাটক আৰু সামাজিক পৰিৱর্তন

অধ্যায় ১২ ঃ **নির্বাচিত নাটক *মহাৰাজা* আৰু *নাগমণ্ডল*** **১৭৮-১৯৭**

মহাৰাজা নাটকৰ আংগিক আৰু কলা-কৌশল; *নাগমণ্ডল* নাটকৰ আংগিক আৰু কলা-কৌশল; নাটক দুখনৰ বিষয়বস্তু আৰু উপস্থাপন শৈলীৰ তুলনা; নাটক দুখনৰ অন্তর্নিহিত তাৎপর্য

অধ্যায় ১৩ ঃ **গীতৰ তুলনামূলক বিচাৰ** **১৯৮-২১৩**

গীতৰ প্রকাৰগত অধ্যয়ন, গীতৰ সৈতে কবিতাৰ সম্পর্ক; গীত আৰু গীতি কবিতা; গীতৰ ভাষিক ঐশ্বর্য, লোকগীত আৰু আধুনিক গীত, ৰেডিঅ' সঙ্গীত আৰু অন্যান্য গীত

অধ্যায় ১৪ ঃ **নজৰুল আৰু জ্যোতিপ্রসাদৰ গীতৰ তুলনামূলক অধ্যয়ন** **২১৪-২৩৩**

অসমীয়া আৰু বাংলা সঙ্গীতৰ ঐতিহ্য; নজৰুলৰ গীতত স্বদেশ প্রেম; নজৰুলৰ গীতত বিপ্লৱী সূৰ; জ্যোতিপ্রসাদৰ গীতত স্বদেশপ্রেম; জ্যোতিপ্রসাদৰ গীতত বিপ্লৱী সূৰ; দুয়োগৰাকী গীতিকাৰৰ গীতৰ তুলনা

প্রসঙ্গ পুথি **২৩৪-২৩৭**